

PEDAGOGIK MAHORAT

10(1)
2024

PEDAGOGIK MAHORAT

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal

10-son (2024-yil, oktabr)

Jurnal 2001-yildan chiqa boshlagan

Buxoro – 2024

PEDAGOGICAL SKILLS

The scientific-theoretical and methodical journal

№ 10, 2024

By the decision of the Higher Attestation Commission under the Cabinet of Ministers of the Republic of Uzbekistan dated December 29, 2016, the journal was included in the list of publications recommended for publishing scientific results of articles in the areas of «Pedagogy» and «Psychology».

The journal was founded in 2001.

The journal is published 12 times a year.

The journal is registered by the Bukhara Department of the Agency for Press and Mass Communication of Uzbekistan.

The certificate of registration of mass media № 05-072 of 22 February 2016

Founder: Bukhara State University

Publish house: 200117, Uzbekistan, Bukhara, Muhammad Ikbol Str., 11.

E-mail: nashriyot_buxdu@buxdu.uz

EDITORIAL BOARD:

Chief Editor: Pedagogical Sciences of Pedagogy, Prof. Bakhtiyor R. Adizov.

Editor: Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Nigora Z. Sayfullaeva

Doctor of Economics Sciences Prof. Obidjon X. Xamidov

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Uzokboy Sh. Begimkulov

Doctor of Economics Sciences, Prof. Bakhtiyor N. Navruz-zade

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Holboy I.Ibragimov

Doctor of Physical and Mathematical Sciences (DSc), Prof. Tulkin Kh. Rasulov

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Yelka K. Yanakieva (Bulgaria)

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Andrienko Yelena Vasilyevna (Russia)

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Romm Tatyana Aleksandrovna (Russia)

Candidate of Psychology, Vera P. Chudakova (Kiev, Ukraina)

Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Prof. Alijon R. Hamroev

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Siddik K. Kahhorov

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. M. Mahmudova

Doctor of Psychology, Prof. Vladimir V. Kozlov (Yaroslavl, Russia)

Doctor of Technical sciences, Prof. Zakirkhodja A. Tadjikhodjaev

Doctor of Technical sciences, Prof. Mukhtor R. Amanov

Doctor of Philology, Prof. Darmon S. Uraeva

Doctor of Physical and Mathematical Sciences, Prof. Durdimurod K. Durdiev

Doctor of Economics, Prof. Nasir N. Mahmudov

Doctor of Pedagogical Science, Prof. Shirinboy Sh. Olimov

Doctor of Pedagogical Science, Prof. Irgash T. Chariev

Doctor of Pedagogical Science, Prof. Nishon S. Kiyamov

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Maxmatmurod X. Shomirzaev

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Dilnoza I. Ruzieva

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Gulnoz N. Qurbonova

Doctor of Philology, Prof. Qahramon R. Tuxsanov

Doctor of Psychology, Prof. Akmal M. Nazarov

Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Prof. Nargiza G. Dilova

PhD in Political Sciences, Doc. Rustam G. Jumaev

PhD in Pedagogical Sciences, Firuz N. Nurulloev

PhD in Economics Sciences, Doc. Layli B. Navruz-zade

PhD in Pedagogical Sciences, Doc. Umida A. Fayzieva

PhD in Pedagogical Sciences, Doc. Umida M. Khalikova

		me'yoriy-huquqiy asoslari	
MAKTABGACHA VA BOSHLANG'ICH TA'LIM			
34.	ADIZOVA Nigora Baxtiyorovna	Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ faollikni shakllantirish orqali divergent tafakkurini rivojlantirish	164
35.	BAXRIDDINOVA Dilobar Zaynitdinovna	Boshlang'ich ta'limda STEAM texnologiyasini qo'llashning ahamiyati	168
36.	DJURAYEVA Dilfuza Nuriddin qizi	Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida “tarbiyachi-bola”, “tarbiyachi-bola-bola”, “bola-bola” hamkorlik texnologiyasini takomillashtirishning innovatsion usullari	173
37.	DJURAYEVA Salomat Nabiyevna	Boshlang'ich sinfda o'qitishning zamonaviy texnologiyalaridan foydalanish usullari	177
38.	FARMONOVA Shabon Muhamadovna	Boshlang'ich ta'lim mazmunini yangilashda o'qituvchi va o'quvchi hamkorligini rivojlantirish texnologiyalari	181
39.	HAYDARQULOVA Mahliyo Zafarovna	Boshlang'ich sinflarda darslarni loyihalash ta'lim tamoyili asosida tashkil etish	187
40.	JAHONOVA Nargiza Yunus qizi	Boshlang'ich sinflarda o'quvchilarning o'quv-biluv faoliyatini tashkil etish	192
41.	JO'RAYEVA Dilnoza O'ktam qizi	Bolani maktab ta'limiga tayyorlashda aqliy tarbiyaning o'rni	197
42.	JUMAYEVA Habiba G'afarovna	Boshlang'ich sinf ona tili ta'limida o'quvchilarning ijodiy qobiliyatini loyihalashtirish muammosining yoritilishi	201
43.	MADAMINOVA Yarkinoy	Boshlang'ich sinflarda texnologiya darslarida o'quvchilarning tadqiqotchilik qobiliyatlarini rivojlantirish	206
44.	MUXSINOVA Umriya Barnoyevna	Ilk yoshdagi bolalarda badiiy-ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish metodlari	210
45.	NE'MATOVA Shirinoy Nizomiddinovna	Tasviriy faoliyat – estetik tarbiyaning zaruriy vositasi sifatida	216
46.	O'KTAMOVA Mehriyo Azamovna	Boshlang'ich sinf o'quvchilarini vatanparvarlik ruhida tarbiyalashning pedagogik ahamiyati	220
47.	RASHIDOVA Mehriya Muzaffarovna	Boshlang'ich sinflarda ona tili darslarida innovatsion texnologiyalardan foydalanishda xorij tajribalari	225
48.	SUVANOVA Nodirabegim Sadir qizi	Maktabgacha 6-7 yoshdagi bolalarda kompyuter savodxonlik faoliyatida axborotning o'rni	229
49.	TOYIROVA Dilrabo Sattorovna	Ta'lim jarayonida boshlang'ich sinf o'quvchilarining raqamli savodxonlik ko'nikmalalarini rivojlantirish	233
50.	ПЎЛОТОВА Юлдуз	Бошланғич синф она тили ва ўқиш дарсларида ахборот-ресурслар интеграцияси сифатида ўқувчиларнинг нутқини ўстириш	237
51.	ESHOVA Dilbar Shonazarovna	Kichik yoshdagi bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda oilaning o'rni	242

TASVIRIY FAOLIYAT – ESTETIK TARBIYANING ZARURIY VOSITASI SIFATIDA

Ne'matova Shirinoy Nizomiddinovna,

Buxoro davlat pedagogika instituti

Maktabgacha ta'lim kafedrası o'qituvchisi

Ushbu maqolada tasviriy faoliyat bolalarga estetik tarbiya berishning asosiy vositasi ekanligi, tasviriy faoliyat bolalarda badiiy ijodni o'stirishda muhim rol egallashi, bolalarning badiiy ijodiy o'sishi esa bu- obrazli fikr yuritishni, estetik idrok etishni va obraz yaratishda zarur bo'lgan malaka ko'nikmalarni egallashi va maktabgacha yoshdagi bolalarning har tomonlama kamol topishida tasviriy faoliyatning o'rni va ahamiyati xususida so'z yuritiladi.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlaridagi tasviriy faoliyat mashg'ulotlari bolalarning har tomonlama rivojlanishi, ularda turli qobiliyatlarni shakllanishi uchun xizmat qilishi, barcha faoliyat turlarining bog'liqligi bolalarda kuzatuvchanlik, qiziquvchanlik, fikrlash, xayol, estetik his-tuyg'u, badiiy did, shu bilan birga axloqiy sifatlar, mehnat qilish xohishi va ko'nikmasi, boshlagan ishni oxiriga yetkazish, qiyinchiliklarni yengish hissining rivojlanishida imkoniyat yaratishi haqida yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: *tasviriy faoliyat, rasm, loy ishi, applikasiya, estetik tarbiya, estetik did, tasavvur, badiiy ijodiy qobiliyat.*

ИЗОБРАЗИТЕЛЬНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ – НЕОБХОДИМОЕ СРЕДСТВО ЭСТЕТИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ

В данной статье показано, что изобразительная деятельность является основным средством эстетического воспитания детей, что изобразительная деятельность играет важную роль в развитии художественного творчества детей, что художественно-творческий рост детей включает в себя образное мышление, эстетическое восприятие, необходимые навыки. Обсуждаются роль и значение изобразительной деятельности в приобретении навыков и всестороннем развитии детей дошкольного возраста.

Изобразительная деятельность в дошкольных образовательных организациях служит всестороннему развитию детей, формированию у них различных способностей, соединению всех видов деятельности детей по наблюдательности, любознательности, мышлению, воображению, эстетическому чувству, художественному вкусу и тем самым при этом разъяснено, что моральные качества, желание работать и умение доводить начатое дело до конца создают возможность для развития чувства преодоления трудностей.

Ключевые слова: *изобразительная деятельность, живопись, работа с глиной, аппликация, эстетическое воспитание, эстетический вкус, воображение, художественное творчество.*

PICTURE ACTIVITY IS A NECESSARY MEANS OF AESTHETIC EDUCATION

This article shows that visual activity is the main means of providing aesthetic education to children, that visual activity plays an important role in the development of children's artistic creativity, and that children's artistic and creative growth includes figurative thinking, aesthetic perception, and skills necessary for image creation. The role and importance of visual activity in the acquisition of skills and comprehensive development of preschool children is discussed.

Visual activities in preschool educational organizations serve for the all-round development of children, the formation of various abilities in them, the connection of all types of activities in children's observation, curiosity, thinking, imagination, aesthetic feeling, artistic taste, and thus at the same time, it was explained that moral qualities, the desire to work and the ability to finish the work started, create an opportunity for the development of the feeling of overcoming difficulties.

Keywords: *visual activity, painting, clay work, application, aesthetic education, aesthetic taste, imagination, artistic creativity.*

Kirish. *Respublikamizda maktabgacha ta'lim tizimini qaytadan qurish borasida olib borilayotgan tub ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy islohotlar, amalga oshirilayotgan keng qamrovli ishlar ertangi kunimiz, qolaversa, kelajagimiz egalari bo'lmish yoshlarga ko'rsatilayotgan g'amxo'rlikning yorqin ifodasidir.*

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-maydagi PQ-4312-son Qarorining ikkinchi paragrafida Maktabgacha yoshdagi bolalarni intellektual, axloqiy, estetik va jismoniy jihatdan har tomonlama rivojlantirish uchun sharoitlar yaratish masalasiga alohida e‘tibor qaratilgan. Ushbu konsepsiyasida Maktabgacha yoshdagi bolalarni intellektual, axloqiy, estetik va jismoniy jihatdan har tomonlama rivojlantirish uchun sharoitlarni yaratish maktabgacha ta‘lim tashkilotlarida ta‘lim-tarbiya jarayonini tashkil qilishning mavjud tartibini qayta ko‘rib chiqishni hamda maktabgacha ta‘lim xizmatlarini ko‘rsatishning zamonaviy usullarini joriy etishni talab qiladi. Bunda bolalarda Vatanga muhabbat hissini, oilaga, o‘z xalqining milliy, tarixiy, madaniy qadriyatlariga hurmat, atrof-muhitga nisbatan ehtiyotkorona munosabatni shakllantirishga alohida e‘tibor qaratilishi lozim.

Asosiy qism. Tasviriy faoliyat – bu bolalarni o‘z oldiga qo‘ygan maqsadlarini bajarishda tinmay mehnat qilishga undovchi faoliyatdir. Tasviriy faoliyat bolalarga estetik tarbiya berishning asosiy vositasi hisoblanadi. Har bir predmetning katta-kichikligini, rangini, shaklini, fazoda joylashishini ajratish bu estetik sezgining bo‘laklari hisoblanadi. Bolalarda estetik sezgining rivojlanishi – rangi, ritmi, proporsiyani chuqurroq sezish bilan bog‘liqdir. Maktabgacha ta‘lim tashkilotida tasviriy faoliyat bo‘yicha ishlarni rejalashtirishda asosiy tamoyili, bu tasviriy faoliyatni ta‘lim-tarbiyaviy ishning eng muhim bo‘limlaridan biri sifatida qarash hisoblanadi.

Rasm chizish, loydan buyumlar yasash va applikasiya - bu tasviriy faoliyat turlari bo‘lib, ularning asosiy vazifasi tevarak atrofni obrazli aks ettirish hisoblanadi. Masalan: yozuvchining she‘ri va rassomning asari.

Bolalar rangni, shaklni uning xilma-xilligini sezsa yoki aks etsa u shunchalik ranglar aralashmasining xilma-xilligidan zavq oladi, bahramand bo‘ladi.

Bolalarda estetik sezgining rivojlanishi ular da predmetga va uning ba‘zi sifatlariga nisbatan estetik baho berishga o‘rgatadi. Ularda tasviriy san‘at asarlarini tushunishga, ularga nisbatan his-tuyg‘uni, munosabatni tarbiyalaydi. Tasviriy faoliyat bolalarda badiiy ijodni o‘stirishda muhim rol egallaydi. Bolalarning badiiy ijodiy o‘sishi bu-obrazli fikr yuritishni, estetik idrok etishni va obraz yaratishda zarur bo‘lgan malaka ko‘nikmalarni egallash hisoblanadi. Masalan tabiat qo‘yniga sayr, kuz faslida ekskursiya uyushtirish.

Tarbiyachi bolalarni narsa va buyumlarni yoki tevarak- atrofni kuzatishda kelib chiquvchi estetik his-tuyg‘u orqali tevarak- atrofga kishilar mehnatiga to‘g‘ri baho berish, vatanga nisbatan muhabbat kabi sifatlarini tarbiyalashi mumkin. Bolalar o‘z ishini yana ham chiroyli va yaxshi bajarishi, boshqalarga yoqadigan, ular ko‘rganda quvonadigan qilib yaratish-bu badiiy axloqiy tarbiyaning asosiy vazifasi hisoblanadi.

Estetik tarbiya boalada tevarak –atrofdagi olam, san‘at go‘zalligini ko‘ra bilish va uni yaratish qobiliyatini rivojlantirish maqsadida boal shaxsiga ta‘sir ko‘rsatishning biror masadga qaratilgan, tizimli jarayondir. Bu jarayon bola hayotining dastlabki yillaridah boshlanadi.

Estetik tarbiya juda keng tushuncha. Tabiatga, mehnatga, ijtimoiy hayotga, turmushga, san‘atga estetik munosabatni tarbiyalash ham shu tushunchaga kiradi. Biroq san‘atni bilish shunchalik keng va va o‘ziga xoski, u nafosat tarbiyasining umumiy tizimidan uning alohida qismi sifatida ajralib turadi. Bolalarni san‘at vositalari bilan tarbiyalash badiiy tarbiya mavzuini tashkil etadi. O‘z novbatida Estetik tarbiyabolalarni har tomonlama tarbiyalashning bir qismi bo‘lib hisoblanadi. U axloqiy tarbiya bilan o‘zaro bog‘langan.

Hayotdagi va san‘atdagi go‘zallik bilan tanishish bolaning aql-idroki va his-tuyg‘ularini tarbiyalab olmaydi, balki xayoli va fantaziyasini rivojlantirishga ham yordam beradi.

Estetik tarbiyani amalga oshirish jarayonida quyidagi vazifalarni: **bolalarning estetik idroki, estetik tuyg‘ulari, va tasavvurlarini ularning badiiy-ijodiy qobiliyatini muntazam ravishda rivojlantirish, estetik did** asoslarini shakllantirishni amalga oshirish zarur.

Bola hayotining dastlabki yillaridan boshlab ongsiz ravishda har qanday yaltiroq va qiziqarli narsaga intiladi, yaltiroq o‘yinchoqlar, chiroyli gullar va narsalardan quvonadi. Bularning hammasi unga qanoatlanish, zavqlanish hissi uyg‘otadi. ”Chiroyli” so‘zi bolalar hayotiga erta kirib keladi.

Hayotlarining birinchi yilidan boshlab ular qo‘shiq, ertak tinglaydilar, suratlarni tomosha qiladilar, borliq bilan bir vaqtda san‘at ularning quvnoq kechinmalari manbaiga aylanadi. Estetik tarbiya jarayonida ular da harqanday yaltiroq, chiroyli narsaga behos ta‘sir korsatishdan go‘zallikni idrok qilishga o‘tishholati ro‘y beradi.

Borliqni **estetik idrok qilish** o‘z g xususiyatlariga ega. Buyumlarning hissiy shakli -ularning rangi, tuzilishi, shakli tovushi borliqni estetik idrok qilish uchun asosdir. Shu sababli uni rivojlantirish katta sensor madaniyatni talab etadi.

Go‘zallikni bola shakl va mazmunning birligi sifatida idrok qiladi. Shakl tovushlar, chiziqlar, bo‘yoqlar majmuida ifodalanadi.

Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalar badiiy faoliyatining deyarli hamma turlari: xikoyalar tuzish, sherlar o‘ylab topish, ashula aytish, rasm chizish, loy va plastilindan buyumlar yasashni uddalay oladilar. tabiiyki bular ularda o‘ziga xos xususiyatga ega. Bu o‘ziga xoslik borliqni soda qilib, bevosita aks ettirishda, odatdan tashqari samimiylikda, tasvirlayotgan narsasining to‘g‘riligiga ishonchda, tomoshabihlar va tinglovchilari haqida g‘amxo‘rlikning yo‘qligiga ifodalanadi. Shu bosqichning o‘zida bolalarning **badiiy ijodiy qobiliyatlari** rivojlanib boradi. Bu o‘y-fikrning paydo bo‘lishida uni ishda amalga oshirishda, o‘z bilim va taasurotlarini qo‘sha bilishida, his-tuyg‘ular va fikrlarni samimiyat bilan ifodalashida namoyon bo‘ladi.

Tasviriy faoliyat maktabgacha yoshidagi bolalarni har tomonlama tarbiyalashda katta ahamiyatga egadir. Biror bir buyumni chizish va yasash uchun albatta u bilan oldindan tanishish yoki kuzatib chiqish, uning shakli katta kichikligini, qismlarini joylashishi va rangini bilish kerak bo‘ladi. Bu jarayonda ko‘rish, sezish, qo‘l harakatlari ishtirok etmay qolmaydi.

Bolalar narsa va hodisalarni kuzatish va ko‘rib chiqish jarayonida uni katta-kichikligiga qarab guruhlarga bo‘lish, uni shaklini o‘zgartirish, rangini turli tumanligi bilan tasvirlaydilar. Shuningdek tasviriy faoliyatda bolalar turli xil ashyolar, ya‘ni qog‘oz, bo‘yoq, ularning o‘ziga xos xususiyatlari, ular bilan ishlash texnikasi bilan tanishadilar, bu esa bolalarning aqlan o‘lishiga sabab bo‘ladi.

Tasviriy faoliyat jarayonida bolalarda fikr yuritish operatsiyalarini (tahlil, sintez, taqqoslash, umumlashtirish) rivojlanishiga imkon beradi. Bu o‘z navbatida bolalarni oqilona o‘lishiga olib keladi.

Bu jarayonda bolalarning nutqi rivojlanadi. Sensor tarbiyasi amalga oshirishda ahamiyati katta. Chunki bolalar predmetlar bilan uzviy bog‘lanadilar. Ularning o‘ziga xos sifatlari, shakli, rangi, katta – kichikligi bilan tanishadilar. Ularning farqini, o‘xshashligini aniqlaydilar. Bu esa bolalarning sensor tarbiyalashga ko‘rgazmali, obrazli fikr yuritishiga misol bo‘ladi.

Tasviriy faoliyat bolalarni axloqiy tarbiyalaydi, chunki bolalar o‘z ishlarida bizning hayotimizda, jamiyatda bo‘layotgan voqea hodisalarni aks ettiradilar, ulardan mamnun bo‘ladilar, hayajonlanadilar.

Tasviriy faoliyat jarayonida bolalarda irodanig sifatlari - boshlangan ishni oxiriga yetkazish, oldinga maqsad qo‘yib, uni bajarishga tomon intilish, qiyinchiliklarni yengish, o‘rtoqlariga yordamlashish kabi xususiyatlar tarbiyanadi. Jamoa bo‘lib ish yuritish jarayonida bolalarga bir – biriga yordam, kelishib ishlash kabi sifatlarni tarbiyalanadi. Bolalar ishni baholash jarayonida ularni o‘rtoqlarining ishiga nisbatan aniq munosabatda bo‘lish, to‘g‘ri baholash, o‘z ishidan va o‘rtoqlarining ishidan xursand bo‘lish kabi axloqiy sifatlarni tarbiyanadi.

Maktabga bolalarni tayyorlashda tasviriy faoliyat katta ahamiyat kasb etadi. Rasm, loy ishi, applikasiya, qurish materiallari bo‘yicha bilim malakalarni egallash maktabgacha ta‘lim tashkilotlarida tasviriy faoliyat darslari va mehnat darslarini muvofaqiyatli egalashlariga asos bo‘ladi. Ularni o‘quv faoliyatiga tayyorlaydi. Masalan, pedagogni tinglashga, uning ko‘rsatmalarini bajarishga o‘rgatadi.

Oldiga qoyilgan vazifani hal etishda uning asosiy va muhim hal etish yo‘llarini izlab topish bu o‘quv faoliyatining asosiy vazifalaridan biridir. Tasviriy faoliyat islarini bajarish jarayonida o‘z harakatlarini nazorat qilib borish, keyinchalik maktabda vazifalarni o‘z vaqtida bajarishga o‘rgatadi. Shuningdek maktabgacha yoshdagi bolalar tasviriy faoliyat jarayonida psixologik jihatdan ham rivojlanib boradilar. Maktabga qiziqish, o‘qishga xoxish, yangiliklarni bilishga intilish, maqsad sari intilish, tartibli holda shug‘ullanish va shular jumlasidandir. Demak, tasviriy faoliyat jarayonida olgan malakalar bolalarni maktab hayotiga tezda kirishib ketishiga asos bo‘ladi.

Tasviriy faoliyat-bolalar bilan olib boriladigan ta‘lim-tarbiyaviy ishlarning bir qismidir. Maktabgacha ta‘lim tashkilotlarida tasviriy faoliyat bolalar bilan olib boriladigan butun ta‘lim-tarbiyaviy ishning bir qismi hisoblanadi. Shu sababli u xilma-xil faoliyat va mashg‘ulotlar turlari bilan bog‘liq bo‘lishi muhimdir.

Rasm, loy ishi, qirqib yopishtirish ishlariga bolalar o‘zlarining tevarak- atrofdagi narsa-hodisalar, badiiy asarlar, qo‘shiqlardan olgan taasurotlarini aks ettiradilar. Rasm, loy ishi, qirqib yopishtirish va qurish-yasash ishlarining boshqa mashg‘ulotlari va faoliyat turlari bilan bog‘liqligi bolalar bilan olib boriladigan ta‘lim-tarbiyaviy ishning samarasini, bolalarni turli mashg‘ulotlarga qiziqishini oshiradi.

Maktabgacha ta‘lim tashkilotlaridagi tarbiyaviy ish bolalarning har tomonlama rivojlanishi, ularda turli qobiliyatlarni shakllanishi uchun xizmat qiladi.

Barcha faoliyat turlarining bog‘liqligi bolalarda kuzatuvchanlik, qiziquvchanlik, fikrlash, xayol, estetik his-tuyg‘u, badiiy did, shu bilan birga axloqiy sifatlarni, mehnat qilih xoxishi va ko‘nikmasi, boshlagan ishni oxiriga yetkazish, qiyinchiliklarni yengish hissining rivojlanishida imkoniyat yaratadi.

Bolalar bilan tasviriy mashg‘ulotlarda o‘tkaziladigan suhbat ularda rasm chizishga, loydan narsa yasashga qiziqishlarini uyg‘otishlari zarur. O‘tayotgan jarayon bilan bog‘liq bo‘lmagan yuzaki talablar bolalarning ijodiy emotsiyalarini so‘ndiradi. Tasviriy faoliyat mashg‘ulotlari jonli, emotsional, ertakli, sehrli elementlar bilan o‘tilishi lozim. Shuning uchun tarbiyachi ta‘lim jarayonini yengil, bolalar qiynalmaydigan

darajada o‘tkazishi lozimdir. Tasviriy faoliyatning boshqa faoliyatlar o‘yin, badiiy o‘qish va hikoya qilish, musiqa bilan bog‘liqligini tizimli olib borish kerak. Dastavval rasm, loy ishi, qirqib yopishtirish mashg‘ulotlarining o‘zaro bog‘liqligini ta‘minlash zarur. Bu bolalarning estetik tarbiyasiga katta ta‘sir ko‘rsatadi.

Xulosa qilib aytganda tasviriy faoliyat bolalarning estetik tarbiyasining rivojlanishi, shakllanishi uchun muhim vosita bo‘lib xizmat qiladi. Faqatgina estetik jihatdan rivojlanishi uchun emas, balki tasviriy faoliyat bolalarning mayda motorikasi, sensomotorikasi rivojlanishi uchun ham xizmat qiladi.

Adabiyotlar:

1. Nigmatova M.M. Tasviriy faoliyatga o‘rgatish. T.: Ilm ziyo 2021 3-7 betlar
2. Nurmatova M.SH. Xasanova SH.T. Rasm buyum yasash va bolalarni tasviriy faoliyatga o‘rgatish metodikasi. “Sho‘lpon” T.: 2010y.
3. Nurmatova M.SH. Xasanova SH.T. Azimova D. Ustaxonada amaliy mashg‘ulot. “Musiqa” T.: 2010y.
4. “Maktabgacha yoshdagi bolalarni nutqini korreksiyalashda pedagogik texnologiyalar” <https://www.econferencezone.org/index.php/ecz/article/view/50>.
5. Zaif eshituvchi bolalarning og‘zaki nutq ko‘nikmalari va bilimlarini o‘ziga xos tomonlari <https://interonconf.org/index.php/spa/article/view/10146>.